ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.gov.mk

Број:14-282/3

Дата: 04.04.2012

ДО
ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ВМРО-НАРОДНА ПАРТИЈА
СКОПЈЕ

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Извршивме ревизија на финансискиот извештај за приходите и расходите, заедно со ревизија на усогласеност на ВМРО-Народна партија (во натамошниот текст ВМРО-НП) на сметката - изборна кампања 2011 година. Финансискиот извештај, предмет на ревизија го опфаќа периодот од 20.05. до 17.06.2011 година.

Изразено е мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансискиот извештај за приходите и расходите за изборна кампања во 2011 година, како и за усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

Со ревизијата е констатирано дека не постојат доволно докази за потврдување на бројот, седиштата на изборните штабови и начинот на нивно користење (со или без надомест).

Истакнуваме постоење на неколку системски слабости и тоа:
- за временскиот период меѓу рокот за поднесување вкупен финансиски извештај за изборната кампања и исплатата на средствата од Буџетот на Република Македонија, односно буџетите на општините и градот Скопје за секој добиен глас на изборите, по што сметката треба да се затвори, не е уредена обврска за известување. Поради тоа се случува во финансискиот извештај да не се опфатени трансакциите кои се случуваат од денот на изготвување на извештајот до денот на затворање на сметката за изборните кампањи ;

- не постојат законски одредби за натамошно постапување со неподмирените обврски поврзани со изборната кампања по затворање на сметката отворена за таа цел;
- настојувањето донираните средства за изборна кампања да се поврзат со конкретен расход во пракса е применливо кај одредени правни субјекти каде може да се лоцира конкретен расход (радиодифузери, печатени медиуми итн.), но не и кај физички и правни лица кои донираат парични средства;
- не е дефинирано дали донаторот-правно лице може да донира најмногу по 5% од вкупниот приход остварен во претходната година на секој поединечен учесник во изборната кампања или тоа е вкупниот максимален износ кој може да го донира во текот на една изборна кампања;
- потребно е преземање на мерки и активности од надлежните органи за преиспитување на максимално утврдениот лимит од 180 денари по запишан избирач како дозволено ниво на средства за финансирање на изборната кампања;
- потребно е поконкретно дефинирање на членот 84 од Изборниот законик, во насока дали утврдениот максимален лимит на средства за финансирање на изборната кампања (180 денари по запишан избирач) ги вклучува и дадените попусти од правните лица;

Ревизијата смета за неопходно да обелодени за недоследно почитување на одредбите на изборниот законик од страна на радиодифузерите во делот на запазување на рокот на известување и начинот на изразување на вредноста на извршената услуга.

Во законски утврдениот рок не се доставени забелешки по нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

1. Вовед

1.1. Извршивме ревизија на приложениот финансиски извештај на страна 12 заедно со ревизија на усогласеност на сметката – изборна кампања 2011 година на ВМРО-Народна партија, која се состои од финансиски извештај за приходите и расходите за периодот од 16.05. до 05.06.2011 година и преглед на значајни политики и објаснувачки белешки кон финансискиот извештај.

1.2. Ревизијата на финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 23 од Законот за државна ревизија.

1.3. Не е вршена ревизија, ниту сме издале било каков извештај за финансискиот извештај за сметката - изборна кампања 2011 година на ВМРО-НП, бидејќи сметката е отворена на 18.05.2011 година.

1.4. Финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај, е одговорност на раководството на партијата од точка 1.1. на овој извештај застапувано од:

- м-р Марјан Додовски, претседател на ВМРО-НП од 23.10.2009 година.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај којшто е ослободен од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки; избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансискиот извештај од точка 1.1., врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски доказ за тоа дали приходите и трошоците на ВМРО-НП се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и проценка на ризикот од неусогласеност.

2. Цел и делокруг на ревизијата

2.1. Цел на ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај е ослободен од материјално погрешни прикажувања без разлика дали е резултат на измами или грешки и да изрази мислење за тоа дали финансискиот извештај е изготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансискиот извештај се во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

2.2. Финансискиот извештај кој е предмет на овој извештај е заснован врз годишниот финансиски извештај составена според применливата рамка за финансиско известување во Република Македонија.

2.3. Ревизијата е извршена во согласност со стандардите за државна ревизија на Меѓународната организација на Врховните ревизорски институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во Република Македонија. Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за добивање на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Изборот на постапки зависи од ревизорската процена, вклучително и процена на ризиците за материјални погрешни прикажувања во финансиските извештаи без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризиците ревизорот ги разгледува интерните контроли како релевантни за подготовка и објективно презентирање на финансискиот извештај со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите но не за целите на изразување на мислење за ефективноста на интерните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува проценка на соодветноста на користените сметководствени политики и сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1.1. на овој извештај, како и општа оценка за севкупното презентирање на финансиските извештаи. Веруваме дека обезбедените докази ни обезбедуваат разумна основа за нашето ревизорско мислење.

Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 09.10.2011 до 13.10.2011 од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството и одговорните лица на ВМРО-НП – предмет на ревизија, одржан на ден 07.12. 2011 година.

3.1. Финансиски извештај
Приходи и расходи

3.1.1. При организирањето на изборната кампања за предвремени парламентарни избори, формирани се изборни штабови, при што со извршениот увид во деловните книги ревизијата констатира дека не се приложени податоци за начинот на уредување на меѓусебните права и обврски со правните /физички лица за дел од изборните штабови каде партијата користи изнајмен деловен простор. Наведената состојба не е во согласност со одредбите на Законот за облигационите односи.

Поради тоа не е можно потврдување на вкупните трошоци во случаите каде партијата користи деловен простор со надомест или за висината на донацијата во случаите каде што партијата користи објект без надомест.

Препорака

Надлежните органи на ВМРО-НП, во иднина при организирање на избори да обезбедат одлука за бројот, седиштето и начинот на користење на објектот наменет за изборен штаб и ги уреди меѓусебните права и обврски со сопствениците на деловниот простор.

4. Ревизорско мислење

Вкупни ефекти од наодите

Вкупен ефект од изнесените наоди во точката 3.1. се непостоење на доволно докази за потврдување на бројот, седиштата и начинот на користење (со или без надомест) на објектите наменети за изборни штабови, чие влијание се одрази врз издаденото мислење од страна на ревизијата.

Мислење – за финансиски извештај

Според наше мислење, освен за ефектите на прашањата изнесени во точката 3.1. финансискиот извештај за приходите и расходите за период 20.05. до 17.06.2011 година го прикажува вистинито и објективно, во сите материјални аспекти, резултатот од финансиските активности за приодот кој завршува со тој датум, во согласност со важечката законска регулатива.

Мислење – за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, освен за ефектите на прашањата изнесени во точката 3.1 активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансискиот извештај на ВМРО-НП, во сите материјални аспекти, се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

5. Системски слабости

5.1. Согласно одредбите на член 85 став 1 од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 40/06; 136/08; 155/08; 44/11 и 50/11) е уредено “Организаторот на изборната кампања е должен веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена од денот на завршување на изборната кампања да поднесе вкупен финансиски извештај за изборната кампања“. Од друга страна одредбите на член 71 став 6 од наведениот закон пропишува дека сметката за изборната кампања „се затвора откако ќе бидат исплатени средствата од Буџетот на Република Македонија, односно буџетите на општините и градот Скопје за секој добиен глас на изборите“. Надоместокот за трошоците за изборите согласно член 86 став 3 од наведениот закон ќе се исплатат најдоцна во рок од три месеци по поднесувањето на финансискиот извештај за изборната кампања врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори.

Доследната имплементација на наведените законски одредби во пракса предизвикуваат:

- вкупниот финансиски извештај да не ги опфаќа трансакциите/промените во деловните книги кои се случуваат од денот на изготвување на извештајот до денот на затварање на сметката за изборните кампањи, што би имало влијание на реалното и објективното искажување на финансискиот извештај;
- не секогаш обезбедените средства за изборната кампања од организаторот на изборната кампања и надоместокот на трошоците за изборите од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на општината и на градот Скопје се доволни за подмирување на создадените обврски во текот на изборната кампања. Затворањето на наведената сметка и подмирувањето на создадените обврски за изборната кампања од средствата на сметката за редовното работење не е во согласност со одредбите на член 71 став 5 каде е уредено дека „сите трошоци за кампањата исклучиво ќе се покријат од средствата на жиро-сметката за изборната кампања“.

Надлежните органи да превземат активности за преиспитување на погоренаведените законски решенија и да предложат и достават до

Собранието на Република Македонија предлог за изменување и дополнување на Изборниот законик.

5.2. Согласно член 84-б од Изборниот законик пропишана е обврска организаторот на изборната кампања да поднесе финансиски извештај за приходите и расходите на сметката за изборна кампања од денот на нејзиното отварање до крајот на десетиот ден од изборната кампања, односно еден ден по завршување на изборната кампања да поднесе финансиски извештај за приходите и расходите за втората половина од изборната кампања. Формата на наведените извештаи како и вкупниот финансиски извештај за изборната кампања утврден во член 85 од наведениот закон се дефинирани со Правилникот за образецот за финансиските извештаи за приходите и расходите за изборната кампања („Службен весник на Република Македонија“ број 70/2011). Со извршениот увид на содржината на наведениот правилник како и содржината на самиот образец се констатира дека во членот 3 од Правилникот се бара пополнување на образецот „Финансиски извештај за приходите и расходите на жиро-сметката за изборната кампања“ за секој донатор поединечно, без притоа да се напомене дека е потребно нивна консолидација. Во исто време со извршената ревизија се констатира дека начинот на потполнување на наведениот образец од различни политички партии е различно (одредени субјекти го применуваат сметководственото начело на пресметковна основа додека другите го применуваат сметководственото начело на модифицирано настанување на деловните промени), додека обврската за потполнување на наведениот образец за секој донатор поединечно не е почитувана од учесниците во изборната кампања[1]. Барањето за потполнување на наведениот образец за секој донатор поединечно и поврзувањето на секоја донација со конкретен расход[2] во пракса е неприменливо, бидејќи освен кај одредени правни субјекти каде може да се лоцира конкретен расход (радиодифузери, печатени медиуми итн.) кај физички и правни лица кои донираат парични средства не е можно поврзување на донацијата со конкретен расход.

Ваквата состојба упатува на потреба од натамошно разработување на одредбите на член 84-б од Изборниот законик и Правилникот за образецот за финансиските извештаи за приходите и расходите за изборната кампања во насока на надминување на утврдените состојби и јасно дефинирање на

[1] Доследното почитување на наведената одредба во подзаконскиот акт во пракса значи дека ревидираниот субјект потребно е да изработи обрасци „Финансиски извештај за приходите и расходите на жиро-сметката за изборна кампања“, колку што има и донатори;

[2] Член 84-б став 3 од Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 40/06, 136/08, 155/08, 44/11 и 50/11);

сметководственото начело на известување и пропишување на позиции за неподмирените обврски[3].

5.3. Изворот на финансирање на изборната кампања е уреден со член 83 од Изборниот законик додека финансирањето на редовното работење на политичките партии е уредено со членовите 8, 9, 10 и 19 од Законот за финансирање на политичките партии („Службен весник на Република Македонија" број 76/04, 86/08, 161/08, 96/09). Со извршеното споредување на наведените одредби за начинот на финансирање на редовното работење и изборната кампања, ревизијата го утврди следното:

- со одредбите на член 83 од Изборниот законик се пропишуваат изворите на финансирање на изборната кампања, но и ограничувањата од што не може да се финансира изборната кампања. Имајќи ги во предвид состојбите во пракса каде дел од учесниците во изборната кампања имаат создадени обврски кои не можат да се покријат од обезбедените средства на сметката на изборната кампања, овие обврски ќе бидат пренесени во деловните книги за редовната сметка каде ќе бидат покриени/платени од извори кои не се наведени во член 83 од Изборниот законик;
- во членот 83 став 2 алинеја 3 од Изборниот законик е уредено дека покрај другото изборната кампања може да се финансира и од „правни лица во висина до 5% од вкупниот приход во претходната година". Во ова одредба не е наведено дали за правното лице лимитот од 5% е кумулативен износ за донирање на политичките партии во текот на известувачкиот период или пак право на донирање кое се однесува на поединечен учесник во изборната кампања/политичка партија. Во исто време не е пропишана обврска донаторот - правно лице со одобрувањето на конкретната донација на одреден политички субјект/партија, покрај доставувањето на фактура или друг документ да достави и уредни и веродостојни податоци од надлежниот регистар за годишни сметки, со кој ќе се презентираат податоци за вкупните приходи на донаторот за претходната година[4].

Поради отсуството на податоци за вкупните приходи во претходната година примателот на донацијата/организатор на изборната кампања не е во можност да обезбеди доследна примена на одредбите на член 83 став 4 од Изборниот законик[5].

[3] За утврдената системска слабост дефинирана е препорака од страна на Државната комисија за спречување на корупцијата и тоа наведена под реден број 2 од Информацијата за примената на законските прописи во предвремените парламентарни избори 2011 во врска со прашања за кои е надлежна Државната комисија за спречување на корупцијата.

[4] За утврдената системска слабост дефинирана е препорака од страна на Државната комисија за спречување на корупцијата и тоа наведена под реден број 10 од Информацијата за примената на законските прописи во предвремените парламентарни избори 2011 во врска со прашања за кои е надлежна Државната комисија за спречување на корупцијата.

[5] Ако висината на донацијата е поголема од износот утврден со член 83 став 2 алинеи 2 и 3 од Изборниот законик организаторот на изборната кампања е должен во рок од пет дена од

5.4. Со одредбите на член 47 од Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик („Службен весник на Република Македонија" број 136/08), рамката/износот на максимално дозволените средства за финансирање на изборната кампања по запишан избирач во изборната единица, односно општината за која има поднесено листа на кандидати, односно листа на кандидат од постојните „60" денари е поместена на „180" денари. Согледувајки ги податоците презентирани во Извештајот за конечните резултати од спроведените Предвремени парламентарни избори, одржани на 5 јуни 2011 година, за вкупниот број на гласачи запишани во избирачкиот список од една страна и вкупните обврски создадени од страна на организаторите на изборните кампањи од друга страна како и степенот на подмирени обврски од трета страна ревизијата го констатира следното:

- вкупниот број на запишани гласачи во избирачкиот список изнесува 1.821.122 гласачи, односно организаторот на изборната кампања може да потроши најмногу 327.801 илјада денари (1.821.122 x 180 денари) или приближно 5.330.113 Евра;
- во пракса ниту еден од организаторите на изборната кампања за предвремените избори за пратеници го нема достигнато пропишаното максимално дозволено ниво;
- нивото на обезбедени средства за изборната кампања и нивото на создадени обврски за време на изборната кампања белажат големи разлики, со што за голем дел од обврските во текот на изборната кампања не се обезбедени средства и
- средствата кои се пропишани во член 86 од Изборниот законик (15 денари по добиен глас) за надоместување на трошоците за изборите кои се обезбедуваат по овој основ од Буџетот на Република Македонија, покриваат само мал дел од создадените обврски за време на изборната кампања.

Ваквата состојба ја наметнува потребата надлежното министерство и Собранието на Република Македонија да превземат активности за преиспитување на максимално утврдената рамка од 180 денари по запишан избирач и евентуално нејзино намалување[6].

5.5. Во членот 83-а став 5 од Изборниот законик е уредено дека „Радиодифузерите и печатените медиуми попустите во цените кои ги даваат за политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања се

денот на добивањето на донацијата, разликата меѓу дозволената и донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Македонија.

[6] За утврдената системска слабост дефинирана е препорака од страна на Државната комисија за спречување на корупцијата и тоа наведена под реден број 5 од Информацијата за примената на законските прописи во предвремените парламентарни избори 2011 во врска со прашања за кои е надлежна Државната комисија за спречување на корупцијата.

сметаат за донација изразена во парична вредност„ при што истите од организаторите на изборните кампањи треба да бидат презентирани во финансискиот извештај за приходите и расходите на жиро-сметката за изборната кампања. Утврдената законска норма од една страна и отсуството на детално разработување на максималниот лимит за право на трошење при финансирање на изборната кампања (најмногу по 180 денари по запишан избирач утврден во член 84 од наведениот закон), наметнаа прашање – дали во максимално утврдената рамка се вклучени сите дадени бесплатни услуги, услуги за кои плаќа трето лице, продажба на стоки или давање на услуги на организаторот на изборната кампања по цени пониски од пазарните, односно дали истите во исто време преставуваат приход, но и трошок за организаторот на изборната кампања. Ваквата состојба во пракса предизвикува различно постапување од страна на одговорните лица за изготвување на финансискиот извештај кај организаторот на изборната кампања. За потврдување на утврдената состојба ревизијата се обрати до надлежното министерство со кое побара мислење по однос на член 84 од Изборниот законик односно „дали во утврдениот законски максимум од 180 денари трошоци по запишан избирач се акумулирани/вклучени и дадените попусти во цените од радиодифузерите и печатените медиуми за политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања“, но до денот на известување за извршените ревизии не е добиен повратен одговор.

6. Нагласување на прашања за неизвесност

6.1. Давателите на услугите (радиодифузерите и печатените медиуми) не обезбедиле дословно почитување на одребите на член 83-а од Изборниот законик со тоа што:

- не го известиле организаторот на изборната кампања во соодветен рок како би можел истиот за дадените попусти соодветно да извести за одобрените донации во Финансискиот извештај за првата половина односно втората половина од изборната кампања;

- во фактурите доставени од радиодифузерите се искажува вредноста на извршената услуга по одобрениот попуст без при тоа во истите да се презентираат податоци за вредноста на дадената донација како би можел организаторот на изборната кампања да извести за износот на одобрената донација;

Горенаведените состојби оневозможуваат организаторот на изборната кампања да обезбеди доследно почитување на одредбите од Изборниот Законик.

Скопје, 16.03.2012 година

ВМРО - НАРОДНА ПАРТИЈА
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАСХОДИТЕ НА СМЕТКАТА ЗА ИЗБОРНА КАМПАЊА ЗА ПРЕДВРЕМЕНИТЕ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2011 ГОДИНА

ОПИС	износ во 000 ден.
Приходи	
Спонзорства и донации	1.637
Вкупно приходи	**1.637**
Расходи	
Потрошени материјали	97
Други материјални расходи	249
Комуникациски услуги (ПТТ услуги и др.)	24
Издатоци за реклама и пропаганда	1.136
Провизија за платен промет	1
Помошти, донации и други давања на физички лица	125
Вкупно расходи	**1.632**
Вкупни приходи -Вкупни расходи	**5**